

phibol nyomait, 5. magnetitet, 6. apatitet, 7. mézspát-szemcséket és 8. pinitoidet.

A *rakovácsi sanidin-trachitnak* nem csak górcsói szerkezetét, de előjveteli körülményeit és külemét is részletesen ismerteti saját észleletei nyomán, az eredeti lelhelyen. A tömött, kékesszürke, hasadékos táblás elválású trachyt ott néhány kúpot és egy 12 öl széles telért is képez s egyrészt serpentinnel, másrészt palák és homokkövek váltakozó rétegeivel érintkezik. Földpátos alapanyagában a következő elegyrészeket határozta meg: sanidint, amphibolt, augitet, biotitet, magnetitet, kevés nephelint és utólagos képződményekből zeolitok nyomait. — A *sárosi Várhegy* szürkés-zöld tömött trachytjában — igen gyakran töredezett vagy kievődött szélű kristálykákban — következő elegyrészek vannak kimutatva: plagioklas, valószínűleg andezin, augit, magnezit; pyrop (cseh gránát), melynek vastos, sötétpiros gömbös szeméi néha 4 vonalnyi átmérőjűek; továbbá mézspát nyomára és itt-ott *vaskéneg* (pyrit)-szemcsékre is akadt, melyek különben már kézi-nagyítóval kivehetők. — A *kapi Várhegy* tra-

chytja arról nevezetes, hogy sárgászürke alapanyagában igen szabályos, 2—3 vonal átmérőjű sötétszürke gömböcskék vannak kiválva, mi által foltos kinézést nyer. A górcsói vizsgálathoz feladata volt ezeknek a természetét is kipuhatolni. A vizsgálat azt mutatta, hogy mind a sárgászürke alapanyagban, mind a sötétszürke foltokban ugyanazon elegyrészek vannak jelen; u. m.: sanidin, plagioklas, augit, amphibol és magnetit; a különbség csak az, hogy míg az alapanyagban a magnetit nagyobb részt vasoxyd-hidrátta változott, a foltokban még teljesen ép, úgy hogy eunélfogva a foltok sem tarthatók egyébnek, mint alapanyagnak, de a melynek eredeti üde állapota még változást nem szenvedett. — Vége a *detunatai* sötétszürke bazalt, melynek egyneműnek látszó anyagában szabadszemmel csak kisebb-nagyobb fehér vagy sárgás, erős elmállás következtében megrepedezett olivin-szemek észleletnek kellő nagyítás mellett: üveges alapanyagra s ebben össze-vissza elhintett plagioklas, augit és magnetit-kristálykákra és szemcsékre bomlott föl.

APRÓBB KÖZLEMÉNYEK.

Állattan.

A LEGEGYSZERŰBB SZERVES ÉLET. A tenger mélyében tett kutatások alkalmával már jó ideje föltűnt egy igen nyúlékony, nyálkás anyag, mely a legnagyobb mélységekből huzatott föl. — E nyák szorgosabban kutatva protoplasmának bizonyult be, vagyis a szerves élet legegyszerűbb állományának; benne pedig mint lényeges alkatrészek még más, igen nagy számú apró testecskék (úgynevezett *coccolithák*) ismertettek föl. Górcsóvilág vizsgálván ez anyagot: kitűnt, hogy a benne levő coccolithák kétféle alakúak. Huxley ezen alakok egyikét

cyatholithus-nak, másikát *discolithus*-nak nevezte el; továbbá kitűnt, hogy ezen testek szénsavas mészzsel impregnált szerves anyagból állanak. A nyáknak említett kétféle szilárd alkatrésze, eddig még nem áll eléggé világos viszonyban bizonyos, csekélyebb számban előforduló üres gömbökhöz: a *coccosphaerák*-hoz. Huxley szerint a *coccosphaera* a *cyatholithus* és *discolithus* összecsoportosítása által képződik, míg mások az ellenkezőt állítják, hogy t. i. a *cyatholithus* és *discolithus* alakok a *coccosphaerák*nak romjai. Huxley nézete az

utóbbinál sokkal valószínűbb; mert a nyákban a coccolithák alakjainak teljes átmenetét a legegyszerűbb szemcséig fölhaláljuk; s e szerint föltehető, hogy a nyák protoplasmája azon anyalúg, melyből a coccolithák ki-kristályodnak. Huxley az egészet egy legegyszerűbb szervezetnek, monernek tekinti és *bathybius*-nak (B a t h y b i u s H a e c k e l i) nevezte el.

Ezen, a tenger mélyében élő bathybius-hoz hasonló szervezetet legközelebb Greff (a poppelsdorfi tócsában, Bonn mellett) édes vízben is felfedezett. Greff ezen édesvízi nyákot *pelobius*-nak nevezte el. *) A pelobius, úgymond Greff több kevesebb, kisebb nagyobb gömbös tömegekből áll, melyek azonban iszappal és göröcsövi moszatokkal (Diatomea, Diatomea, Arcella stb.) annyira telvék, hogy a valódi iszaptól nehezen különböztethetők meg; s már azért is valóban élő iszapnak mondható. Amoeba-féle mozgásait széles nyulványok segítségével végzi, mi mellett aztán gyakran az üvegne-mű testállomány, különösen a széleken, hullámszerűen nyúlik ki. A test alapállománya üvegtiszta, habnemű protoplasma, melyben az említett, kivülről fölvetett részeken kívül, még nagy mennyiségű sajátos elemi részek találhatók. Vannak t. i. itt gömbös, gömbölyded és finom pálczaalakú képződmények, melyek talán a coccolithákkal hozhatók párhuzamba. Bizonyos szilárd, fényes a kémlőszer-ekkel nagyon daczoló testek a legnagyobb számmal vannak jelen. Azonkivül találhatók még a közönséges sejtmagvakkal azonosítható testek; minek következtében a pelobiust, különben igen egyszerű szervezete daczára is, összetett (soksejtű) szervezetnek kell tekintenünk; tehát a legislegalacsonyabb fejlődési fokon álló élő szervezetekhez (a monerek-

hez), melyeknek tökéletesen kifejlődött testállománya némi homogén, szerkezetnélküli, de mindamellett élő s táplálkozási és szaporodási képességgel felruháztot tojásfehéyenemű anyagból áll, a pelobius nem sorozható.

K. J.

GÖRÖCSÖVI GYÉMÁNTOT fedezett fel J e r e m e j e w tanár az Ural hegységben előjövő Xantophyllit nevű ásványban. Midőn ez ásvány vékony csiszolatait vizsgálta, azokban rendkívül fényes kristálykákat fedezett fel, melyeknek nagysága 0.05 és 0.5 millim. között ingadozott; s melyeknek szabályos alakja világosan kivehető volt. Éleik gömbölyödöttek voltak, mi a gyémántnak szintén egy kiváló tulajdonsága. Teljes meggyőződésül vegyi vizsgálatnak is aláveté a Xantophyllitet. Porát előbb savban jól kifőzte s megszáradás után a vörös izzásig hevítette, hogy így minden esetleges szerves vegyületet eltávolítson. Ezekután tiszta oxigénben égetvén azt el, mindannyiszor szénsavat kapott eredményül. — A gyémánton kívül a Xantophyllitben sok víz- és szénsavzárványokat is észlelt; ebből is, nemkülönben az ásványnak előjövetei körülményeiből a gyémántnak csakis nedves úton való képződésére lehet következtetni. — Miután nem valószínű, hogy ugyanott nagyobb gyémántok is előforduljanak, ezen fölfedezés egyelőre csak a tudományra nézve bír jelentőséggel.

K. A.

CZÖLÖPÉPÍTMÉNYEK AUSZTRIAI TÁVAKBAN. — A bécsi anthropologische Gesellschaft egyik közlébbi ülésén tett jelentés tudatja, hogy azon örszszegek segélyével, melyeket gróf Wilczek J. a társulat rendelkezésére bocsátot, gróf Wurmbrand G. vezetése alatt, a múlt nyáron is igen kedvező sikerrel folytatták a czölöpépitmények maradványainak ku-

Ásvány-
és földtan.

*) Pelobius, a görög *πιλός* után képezve, mi „iszap“-ot jelent; hasonlóképpen a föntebbi bathybius, melynek értelme „mélységben élő.“

Asvány
és földtan.

tatását az ausztriai tavakban. Számos új lelhelyre bukkantak az Atterseeben, a gmundeni tóban és a keutschachi tóban (Karinthiában). A kizsákmányolt kőszközők, kikészített csontok és cserépmaradványok száma már eddig is igen sokra megy. (*Geol. Reichsanst.* 1871, Nr. 15.)

AZ ÜLEDÉKES KÖZETEK KÉPZŐDÉSKORA. — A speculatív geológia terén ismét egy kísérlettel találkozunk James Croll, angol geológ értekezésében. Ebben elsorolja először a különböző módszereket, melyek alkalmaztattak a végre, hogy közelítő érték nyeressék azon időről, melyet az üledékes kőzetek lerakódása igényelt; de emlékezetbe hozza azt is, hogy az elmosódás (denudatio) folytonos működése miatt a tényleg létező üledékes kőzetek az eredetileg lerakódott üledékeknek csak töredékét képezik. Tekintetbe vévén a Mississipp-i vízterületén észlelt elmosódást, e terület üledékeinek minden egy-egy lábnyi vastagságára 6000 évet vesz föl s ennek folytán a tengernek lassabban keletkező üledékeire következtetve, azoknak képződési idejét egy-egy lábra nézve 14,000 évre becsüli. Tekintetbe vévén aztán, Ramsay tanár számítása szerint, az összes angolországi üledékes kőzeteknek 72,000 lábnyi vastagságát, az értekező végre 1,036,800,000 évre jön, mely idő körülbelül a föld összes üledékes kőzeteinek lerakódására megkivántatott. (*Geological magazin* 1871. 18 sz.) K. A.

AZ AGY HŐMÉRSÉKE. Heidenhain (Versuche über den Einfluss der Verletzung gewisser Hirtheile auf die Temperatur des Thierkörpers) az agy hőmérsékét a főérben (aorta) levő vér hőmérsékével összehasonlítván, találta, hogy amott a hőfok majdnem kivétel nélkül nagyobb mint az utóbbi helyen, s ezen különbség még jelentékenyebb lesz, ha az ülideg (a czomb hátúlján) vagy a háromosztatú ideg (az arczon) valamiképp izgattatik.

A különbség növekedése legalább részben a vér melegeinek csökkenésétől függ, mi az ülideg izgatása után $1 - 1\frac{1}{2}$ perc múlva $0.1 - 0.2$ C. fokot is tehet. Heidenhain ezen vizsgálatait akként eszközölte, hogy az egyik hővillanyossági kémlőt a koponyában levő fúrólikon át tetszés szerint az állat agyának egyik vagy másik részére helyezte; a másik hővillanyossági kémlő pedig a baloldali közös fejűtérén át a főérbe volt tolvá. — Ezen észleletek Lombard vizsgálataival megegyeznek, ki azonban csak a felületeken levő hőmérsékét vizsgálta. Így tapasztalta, hogy midőn az agy működése fokoztatik, a koponyabőr mérséke nagyobb, míg ez a vétagokon kisebb lesz. — Schiff, Lombard észlelésétől függetlenül — elbódított vagy curarával mérgezett állatoknál észlelte, hogy az érzőidegek izgatása után az agy egyik féltekéjének állományában a hőfok emelkedik, mi a vérkeringési zavaroktól egészen függetlenül lép fel, s még akkor is tart, midőn a vérkeringés már teljesen megszűnt. Elbódított macskáknál és tengeri malaczkoknál a féltekék egyikében a hőmérsék a hallásszerv igen erős izgatása után is fokozódott. A szaglási szerv izgatása hasonlóképpen hatott, valamint a szemre történő fénybehatások is az agyban hőemelkedést mutattak. Ha az izgatások rövid időszakban ismételtettek, a hőemelkedés mindinkább kisebb és kisebb lett. A kutyák és tyúkok fenetebbiekhez hasonló eredményt mutattak, valamint az agy hőmérséke akkor is fokozódott, ha lelki behatások törtétnek. (*Archives de physiologie.* 1870. 198, 323 és 451. l.) B. K.

AZ AGY BEFOLYÁSA A TEST HŐMÉRSÉKÉRE. — Bruck és Günter házinyúlnál az agyat a Varol-féle híd és nyúlt agy között hétszer metszeték át, mire kétízben a test hőmérséke emelkedett, négyízben pedig határozottan csökkent, míg egy alkalommal a mű-

tétel eredménytelen maradt. Tizenegy esetben azon helyen az agyon tűt szúrtak keresztül, mire öt ízben a hőmérsék fokozódott. A hőmérsék emelkedését legbiztosabban és legtartóssabban akkor lehetett elérni, midőn két tűt akként szúrtak be, hogy azok elől és hátul a középvonaltól két milliméternyire feküdtek, midőn a Varol-féle híd hátul értetett meg, s a tűk helyükön hagyattak. A híd mellső szélének megsértése nagyobb eredményre nem vezetett. A test környezetén a hőmérsék nem emelkedett azonnal a műtétel után; ha pedig az állatok huzamosb ideig éltek akkor testük hőfoka többször ingadozott fel és aláfelé. — Haidenhain azt tartja, hogy ezen esetekben a hőfok emelkedésének okát a szaporodott melegképződésben kereshetjük, mert nemcsak a test belsejében öregbedik az, hanem még közvetlenül a bőr alatt is nagyobb lesz. Úgy mutatkozott, hogy a szúrások a hőmérsék emelkedését biztosabban eszközölték mint az átmetésések, nemkülönbén úgy tünt elő, hogy a beszúrt tű izgatás által eredményezi a hőnek szóbanlevő emelkedését, legalább a mellett tanúskodik azon körülmény, hogy az agy megfelelő részeinek villanyos izgatása a test hőmérsékére igen gyorsan emelőleg hat. — Binz kísérletei igazolják Naunyn és Quincke abbéli tapasztalatát, hogy kutyáknál a gerinczagy nyaki részletének összezúzása által a test hőmérsék igen jelentékeny fokozódást mutat. Binz azt tartja, hogy az idegközpontokon a melegképződést gátló góczok vannak, s ilyen gócz roncsolatnék el a gerinczagy egy részének említett összezúzása alkalmával.

B. K.

A FÖLDI GILISZTA VÉRE. — Érdekes tény az, hogy ugyanazon festőanyag, mely a gerinczések vérenek színét adja, és mely vértetekcei szilárd alkatrészeinek legnagyobb mennyiségét képezi, némely férgek vérfolyadékában feloldva tartalmaztatik.

Így a földi giliszták vérében a vérfesteny (haemoglobin) jelenléte, a színekép készülék előtt, könnyen kimutatható, hol e vér a haemoglobinra jellegző elnyelési csikokat mutatja.

P. P.

MEGFAGYOTT NÖVÉNYEK HALÁLA. Vajjon a növények, melyeket fagy ölt meg, megfagyásuk alkalmával a hideg behatása alatt haltak-e meg, vagy csak felengedésükkor? e kérdés kétséget kizáró kísérletekkel még nincs megállapítva. Goepfert, ki az első véleményt pártolja, tehát, hogy e kérdés végleges megoldást nyerjen, oly növények után látott, melyek a halál perczét közvetlen valamely felöltő tünemény által árulják el. Talált is ilyeneket a *Phajus grandifolius* és *Calanthe veratrifolia* melegövi kosborfélékben (*Orchidaceae R. Br.*), melyek — mint tudva van — indigót tartalmaznak, mely azonban az élő növényben mint szintelen indigofehér (Indigweiss) fordul elő, és csak is a növény kihalása után jelenik meg, mint kék festő anyag. Ha utóbbi növény tejfehér virágjait ujjaik közt szétzuzzuk, azok *iüstént* kéké válnak, megfagyás alkalmával pedig, történnék ez bármely foknál, nem másít ez az eredményen, színük lassanként meg át a világos kékbe, később a legsötétebbe, a növény részek színárnyalata természetesen festanyagtartalmuk szerint különböző. A halál e kísérletek szerint tehát a hideg közvetlen befolyása alatt állott be, rögtön a megfagyás alkalmával, s nem felengedéskor vagy ezután. Goepfert azt hiszi, hogy kísérleteinek eredménye általános jellemű, s hogy nagyban az egész növénytenyésztetre alkalmazható. (*Der Naturforscher* 1871.) Cs. M.

VAN-E A HOLDNAK BEFOLYÁSA AZ IDŐJÁRÁSRA? — Oly kérdés ez, melyről nem örömet szölok, mert annak eldöntése sokakat azon szokott viaszról foszthatna meg, melyet rossz időjárás alkalmával e tárgy fölötti

Physika és me-
teorológia.

vitában találunk. Ha belátva ezt, mégis a kérdés tudományos oldalát megvilágítani törekszem, úgy azt csak azontudatból kiindulva teszem, hogy a megrögzött balhitelet még a tudomány sem győzheti le s így az élesen ellentett pártokat kiegyeztetni nekem sem sikerülend. A kik tehát olvasóink közül a vitának kiváló barátjai, e sorokért kárhozzatni nem fognak, hiszen az újból vitának kiindulási pontjául szolgálhat. — Apáról fiúra öröklött, közel és távol vidékeken elterjedt nézet az, hogy a holdnak az időjárásra jelentékeny befolyása van. Miben áll e befolyás? ez olyan kérdés, melyre különféle vidékeken különféle választ nyerünk, mégis megegyeznek azok azon pontban, hogy az időváltozások a hold negyedeinek beállásával összeesnek, úgy, hogy egy negyed beálltától a következőig az időjárás állandó jellemű marad. — Vannak, kik minden negyednek tulajdonítják e sajátságot, mások csak a telt hold beálltát ruházzák fel azzal. — E tételek megalapítói az időjárás állandósága alatt azt értik, hogy több napig *szép* vagy *csúnya* időjárás köszönt be, a mely szép és csúnya időjárás leginkább az által van jellemezve, valljon lehet-e sőtálni menni, vagy nem?

Sokan mondják, hogy a holdnak befolyása az időjárásra évek hosszú során át valónak bizonyult, minek bizonyítására egyesek tíz vagy húsz esetet is képesek felhozni. Ily esetek elősorolásából kitűnik, hogy ha a kívánt eredményhez akarunk jutni, nem szabad nagy szigorral ez állítás vizsgálatában eljárunk, hanem az időváltozást akkor is a holdnegyeddal összeesőnek kell tekintenünk, ha az a megelőző vagy követő napok valamelyikén történt. Többeket kérdeztem az említett nézet követői közül, hány napot keljen a megelőző és követő napok közé sorolnunk, s rendszeren azon választ kaptam, hogy két napot a negyed beállta előtt, ket-

tőt pedig azután; egyesek, mint például A. úr, ki e nézetnek lelkesült harczosa, még bőkezűebbek s ez időszakot még két nappal meghosszabbítják. — Ily önkényes eljárás mellett a következtetések is önkényünk-től függnek, hiszen, ha ekként okoskodunk, úgy valóban több oly napja lesz az évnak, melyen az időváltozást a holdnegyed beálltának tulajdoníthatjuk, mint olyan, melyen azt nem tehetnők; sőt ha A. úr nézetét követjük, úgy minden időváltozás magyarázatát valamely holdnegyed beálltában fogjuk találni, mert az évnak minden napja azt legfeljebb három nappal követi vagy előzi meg. (Két egymást követő holdnegyed beállta között, mint tudjuk, nem egészen hét nap múlik el). — Ily elszórt, minden rendszer s pontosság nélküli észleletek a kérdés eldöntésére határozóak nem lehetnek s épp oly kevéssé szólnak az egyik mint a másik nézet mellett.

A feladat megoldására végre is a tudomány vállalkozott s ezt annyival örömeztette, mert a holdnak befolyása az időjárásra az elmélet által könnyen magyarázatot találta. — Ismeretes, hogy a hold földünk vízmedenczéiben a dagály és apály jelenetét hozza létre s hogy e jelenet erője a holdnegyedekkel is bizonyos összefüggésben van. Elméletileg következtetni lehet, hogy a föld légkörében hasonló jeleneteknek kell fellépni, melyek bizonyos légáramlásokban állanak s így időjárási változásokat hoznak létre. — De a számítás mutatja, hogy habár a hold ily módon az időjárásra hatást gyakorol, mégis a behatás kisebb, mint hogy azt legérzékenyebb eszközeinkkel kimutatni képesek volnánk. — Lehetséges volna azonban a holdnak még egy másnemű befolyása légkörünkre, t. i. azon fénysugarak által, melyeket az hozzánk bocsát. — E fénysugarak meleg hatást hoznak létre s ámbár tudjuk azt, hogy azok-

nak egy része, mely a légkörön keresztül földünk felszínét eléri csak nagyon csekély meleget fejt ki; úgy még sem ítélhetünk a felett, vajjon azoknak a légkörben elnyelt része azzal jelentékeny meleg mennyiséget közöl-e vagy nem?

Maga az elmélet e szerint a kérdés felett határozni nem képes: gyakorol-e a hold légkörünk megmelegítése által az időjárásra jelentékeny, azaz észlelhető befolyást?

A tudományos elmélet e kételyében nem hogy rettegne a tapasztalástól mint A. úr és társai hiszik; sőt maga várja attól a kérdés eldöntését. Több évtizede már, hogy az időjárás pontos észleleteknek van alávetve, melyeknek feladata nemcsak azt feljegyezni szép vagy csunya-e az időjárás? hanem feljegyezni a hőmérséklet, a szelek irányát és erélyét, az esőzések tartamát s az esett vízmennyiséget s i. t. — A greenwichi csillagdában húsz év alatt és pedig 1848-tól 1867-ig eszközölt ily észleleteket legújabbban Streintz H. (Poggendorff, Annalen, Ergänzungs-Bd. V.) azon célból használta fel, hogy az időjárás és a holdnegyedek közötti összefüggést vizsgálat alá vesse. — A greenwichi észleletek naponként 12-szer tétettek, s így $Streintz\ 12 \times 365 \times 20 = 87,600$ észlelettel rendelkezett. — A tapasztalati adatoknak e roppant számából azután azon eredményhez jutott, hogy *a hold időjárásunkra nem gyakorol oly befolyást minőt észleleti módszereinkkel ez ideig kimutathatnánk; s így, ha e befolyás valóban fenn is áll, úgy az értekeinkre nézve elenyésző kicsiny.*

Azért tisztelt olvasó, ki rossz időben unatkozol, ne várj az új holdnegyededtől jobb időt, hanem keressd azt inkább valamely épületes városban ez oly kiválóan vitás kérdés felett.

dr. Eö.

NEVEZETES VEGYFOLYAM. — B é c h a m p, physio-chemikus kutatásai közben már régebben arra az eredményre jutott, hogy albuminnemű testek, hypermangansavas kálival elégitve (oxydálva), egyéb bomlási termékenyen kívül *hugyanyt* (ureumot) is adnak. Találkoztak vegyészek, a kik Béchamp kísérleteit ismételték, de tagadó eredményt nyertek s így állításának ellent mondtak. Különösen L. o e w volt az, ki többszörös kísérletekre hivatkozva, a Béchamp állításait elvetette. — Legközelebb E. Ritter e tárgygyal tüzetesen foglalkozott*) s többször ismételt kísérletek alapján, Loew állításával szemben, Béchamp eredményeit megerősítette. — Ritter adatai szerint 30 gramm albumin (nincs megemlítve milyen albumin); 0.09 gramm, és ugyancsak 30 gramm fibrin: 0.07 gramm *hugyanyt* adott. Sokkal több *hugyany* választott le a glutinból; 30 gramm glutin, különböző kísérletekben: 0.29, 0.31 és 0.21 grammot adott. — E számokból kitűnik, hogy a vizsgáló elég nagy mennyiségű *hugyanyt* állíthatott elő arra, hogy annak physikai és chemiai sajátságait megvizsgálhassa; és így, csak kissé gondos vizsgálat mellett is, biztos meggyőződést szerezhetett magának arról: vajjon az előállított anyag valószínűségű *hugyany-e* vagy nem?

Ez eredményt mindenesetre kellő óvatossággal fogadjuk; mert már igen sokszor kezeltettek albuminnemű testek hypermangansavas kálival, a nélkül, hogy nevezetesebb új bomlási termények jöttek volna létre; a mi különben, a jelen esetben, Béchamp és Ritter eljárását tekintve, egyedül a vizsgálati eljárástól függött, mivel ha a hypermangansavas káli az albuminra, a kellőnél hosszabb ideig hat, akkor magát a *hugyanyt* is felbontja. Másrészt azonban e felfedezés igen

*) Sur la transformation des matières albuminoïdes en urée par l'hypermanganate de potasse. Note de M. E. Ritter. — Lásd: Comptes Rendus, 1871. No. 21. pag. 1219.)

figyelemre méltó. Elméleti fontosságát mindenestre igen jelentékeny; mert a hűgyany éppen azon test, mely az állati szervezetben élelyített nitrogéntartalmú anyagok nitrogénjének legnagyobb részét tartalmazza. Ha mármost a szervezetben élelyetett albuminnak eme végső bomlási ter-

ményét képesek vagyunk ezen mesterséges úton előállítani, akkor arra is lehet reményünk, hogy a közbeeső folyamatokat is fogjuk utánozhatni és így az anyagcserének számos, eddig ismeretlen részét felderíteni.

Plósz Pál.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzökönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XVII. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1871. június 7-én.

Elnök: Sztoczek József.

Felolvastatik Dr. Bene Rudolf adománylevele, melylyel az adományozó, a mellékelt lajstrom szerint, 5—600 kötetre menő könyvgyűjteményt bocsát a társulat rendelkezésére; csupán azt kötvén ki magának, hogy midőn e művek a könyvtárhelyiségben már fel lesznek állítva és közkézen fognak sorogni, azok használatára az adományozónak elsőbbségi joga legyen; továbbá, hogy adományozó életében e könyvek csak az ő tudtával adathassanak el a könyvtárból, míg az ő halála után a választmány szabadon és korlátlanul rendelkezhetik a könyvek sorsa fölött, de óhajtja, hogy a könyvtárból netalán kisorozott könyvek akkor is valamely közhasznú hazai intézet gyarapítására fordíttassanak. — A választmány e kikötéseket örömezt elfogadja, s midőn ez alkalommal az adományozónak jegyzőkönyvileg is köszönetet szavaz, egyszersmind elrendeli, hogy a *Bene-féle könyvekről* külön czímjegyzék készíttessék.

Schenek István és Balás Árpád tanárok levelében jelentik a választmányának, hogy közbejött körülmények következtében a reájok ruházott megbizástól, a „népszerű mezőgazdasági vegytan“ megírásától visz-

szalépnak. — A választmány ezen lemondást elfogadván, egyszersmind felszólítja a mezőgazd. vegytan ügyében már előbb kiküldött bizottságot: tegyen javaslatot az iránt, hogy a jelen körülmények közt miképp óhajtana a kitüzött kérdést megoldatni, vagy, ha szükségesnek véli, miképp kívánna a kérdést módosítani vagy egészen is megváltoztatni?

Ezek után a titkári teendők ügye kerülván szőnyegre, rövid eszmecsere után, Szily Kálmán elnöklete alatt, Balogh Kálmán, B. Eötvös Loránd, Lengyel Béla, Petrovits Gyula és Wartha Vincze tagokból álló bizottság küldetik ki, melynek feladatává tétetik javaslatot tenni az iránt: mi módon volna czélszerű az újabb időben tetemesen felszaporodott titkári és szerkesztői teendőket szabályozni, s a munkamegosztás mily rendszerét volna legczélszerűbb e kettős hivatal tisztviselői közt megállapítani?

Végül az első titkár felolvassa az újabbban tagokul ajánlottak neveit, kik (összesen 72-en), rendes tagokul egyhangúlag megválasztattak. (Névsoruk a 26-ik füzet borítéklapján közöltetett.)

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.